

בנסיבות הנוכחיות, הארכת כהונת נציב שירות המדינה היא הרע במיעוטו תגובת המכון הישראלי לדמוקרטיה

על הממשלה לבטל את הנוהל הפגום שגיבשה להליך המינוי, שכן לשירות המדינה דרוש נציב מקצועי ועצמאי שיתמודד עם האתגרים העצומים.

ד"ר אסף שפירא ועו"ד ריטה גולשטיין-גלפרין

בעקבות החלטת הממשלה היום (8.9) על הארכת כהונתו של נציב שירות המדינה, פרופ' דניאל הרשקוביץ, בשלושה חודשים, ראוי היה שבשלב הנוכחי נהיה כבר אחרי אישורו של נציב חדש, שכישוריו הולמים את האתגרים העצומים העומדים לפתחו של המגזר הציבורי. זאת לאחר כינוסה של ועדת איתור, שתבחן את המועמדים בהתאם לכישוריהם המקצועיים, ברוח ההצעה של היועצת המשפטית לממשלה.

בנסיבות הנוכחיות, הארכת כהונתו של הנציב המכהן היא הרע במיעוטו. חרף העלייה המדאיגה בהיקף המינויים הפטוריים ממכרז בתקופתו של פרופ' הרשקוביץ (כפי שעולה [ממחקר שנערך לאחרונה במכון הישראלי לדמוקרטיה](#) ובחן את תופעת הפוליטיזציה משנת 2000) ואף שמדובר בחריגה מהעיקרון של קדנציות קצובות, הארכת כהונה עדיין עדיפה על מינוי ממלא מקום, אשר אינו בהכרח בקי בפרטי עבודת הנציב ומורכבות התפקיד - דבר העלול לפגוע בעבודת הנציבות.

יתרה מכך, על הממשלה לבטל את הנוהל הזמני הפגום שגיבשה באוגוסט האחרון למינוי נציב, לאשר במהירות נוהל שייקח בחשבון תבחינים מקצועיים, ולהתחיל מיד לאחר מכן בהליך האיתור ובמינוי עצמו. לפי הנוהל שאושר בממשלה, מועמדו של ראש הממשלה לתפקיד הנציב אמור להיבדק בידי הוועדה המייעצת למינויים בכירים. זהו הליך בדיקה "חלשי" במיוחד, בעיקר משום שהוועדה תבדוק רק את טוהר המידות של המועמד ולא את כישוריו והתאמתו לתפקיד. בנוסף, הרכב הוועדה שתבחן את המינוי לפי הנוהל שגיבשה הממשלה יהיה עוד פחות עצמאי מההרכב הרגיל של הוועדה המייעצת, מאחר שבמקום חברותו של הנציב היוצא בהרכב, ימונה על-ידי הממשלה אד-הוק נציג ללא שום קריטריונים.

מסיבות אלה בין היתר הוגשו עתירות כנגד הנוהל לבג"ץ, שטרם הכריע בעניין, והיועצת המשפטית לממשלה התנגדה לנוהל בעמדתה שנמסרה לבג"ץ ובה כתבה כי לפי הנוהל ראש הממשלה יוכל לבחור אדם לתפקיד החשוב והרגיש בלי כל התחשבות בתנאי סף, כשירות, ניסיון או התאמה מהותית. היא הוסיפה שהחלטת הממשלה, הסוטה מדרך מינוי הנציב בעבר, אינה חוקית.

לשירות המדינה נדרש כיום נציב מקצועי ועצמאי, שיוכל להוות בלם למינויים פוליטיים, ולהצמיד את שירות המדינה קדימה. לשם כך יש להסדיר את הליך המינוי ולחזול מפתרונות אד-הוקיים.

אמיר אלשטיין

יו"ר הוועד המנהל

הנשיא העשירי ראובן ריבלין

יו"ר של כבוד

יוחנן פלסנר

נשיא

ברנרד מרכוס

יו"ר בינלאומי

חברי הוועד המנהל

עו"ד ליאת אהרנסון
אלי גרונד
פרופ' ורד וניצקי-סרוסי
ד"ר חן ליכטנשטיין
מזל מועלם
שגריר לשעבר סלי מרידור
פרופ' פאדיה נאסר אבו-אלהיג'א
עו"ד אבי פישר
ד"ר מיכל צור
יוסי קוצניק

המועצה הבינלאומית

פרופ' רונלד דניאלס, יו"ר
השופטת רוזלי סילברמן אבלה, קנדה
אן אפלבוואם, ארה"ב
פרופ' ורטון בוגדנוב, בריטניה
השופטת דורית ביניש, ישראל
השופט סטיבן בריי, ארה"ב
ד"ר ג'וזף ג'וזפה, גרמניה
פרופ' משה הלברטל, ישראל
פרופ' מייקל וולצר, ארה"ב
פרופ' רוברט מנוקין, ארה"ב
פרופ' כריסטוף מרקשיס, גרמניה
ד"ר שרון נריאן, ארה"ב
השופט אברהם סופר, ארה"ב
ברט טפטנס, ארה"ב
פרופ' ארווין קוטלר, קנדה
פרופ' גרהרד קספר, ארה"ב
פרופ' יהודה ריינהרץ, ארה"ב
פרופ' גבריאלה שלו, ישראל

סגני נשיא

פרופ' סוזי נבות, מחקר
פרופ' קרנית פלוג, מחקר
ד"ר ישי [ג'סי] פרס, אסטרטגיה

עמיתים בכירים

פרופ' איתי אטר
פרופ' תמר הרמן
פרופ' נתן זוסמן [אורח]
פרופ' עמית כהן
מר תומר לוטן [אורח]
פרופ' יותם מרגלית
פרופ' דניאל סטמן
פרופ' בני פורת
פרופ' מרדכי קרמניצר
פרופ' גדעון רהט
ד"ר תהילה שורץ אלטשולר
פרופ' יובל שני

מייסדים

ד"ר אריק ברמון
מזכיר המדינה ג'ורג' שולץ [1920-2021]